

۱ میان کدام دو قضیه، رابطه‌ای از روابط مربع تقابل وجود ندارد؟

- ۱ بعضی میوه‌ها شیرین هستند، بعضی میوه‌ها شیرین نیستند.
۲ هر انسانی متفکر است، هیچ انسانی بی‌جان نیست.
۳ هر میوه‌ای سیب است، هیچ میوه‌ای سیب نیست.
۴ هیچ اسبی آهو نیست، بعضی اسب‌ها آهو هستند.

۲ رابطه‌ی «نظم و نثر»، مانند رابطه‌ی کدام دو مفهوم است و رابطه‌ی «جانور و بی‌مهره» کدام است؟

- ۱ انسان و حیوان - عموم و خصوص مطلق
۲ شکل و دایره - عموم و خصوص من وجه
۳ مثلث و مربع - عموم و خصوص مطلق
۴ طلا و مس - عموم و خصوص من وجه

۳ با توجه به سه قضیه‌ی زیر در کدام گزینه، نسبت‌های چهارگانه بین دو مفهوم «د» و «ج» به درستی تبیین شده است؟

- الف) «هر د ج است.»
ب) «هر ج د است.»
پ) «هیچ د ج نیست.»

۱ در صورتی که قضیه‌ی سوم صادق باشد، رابطه‌ی عموم و خصوص من وجه بین «د» و «ج» برقرار است.

۲ چنانچه دو قضیه‌ی نخست یا یکی از آن‌ها برقرار باشد، این دو مفهوم با هم رابطه‌ی عموم و خصوص مطلق دارند.

۳ چنانچه بین «د» و «ج» هیچ‌یک از سه رابطه وجود نداشته باشد، رابطه‌ی بین آن دو تباین است.

۴ در صورتی که دو قضیه‌ی نخست بین «د» و «ج» برقرار باشد، رابطه‌ی این دو مفهوم تساوی است.

۴ در یک طبقه‌بندی درست، بین مفاهیم موجود در یک طبقه حتماً باید نسبت وجود داشته باشد.

- ۱ تساوی
۲ تباین
۳ عموم و خصوص مطلق
۴ عموم و خصوص من وجه

۵ نتیجه‌ی یک قیاس استثنایی که فقط یک مقدمه‌ی شرطی منفصلی دارد،

- ۱ همیشه شرطی منفصل است.
۲ همیشه حملی است.
۳ همیشه شرطی است.
۴ می‌تواند حملی یا شرطی باشد.

۶ کدام تعریف نمی‌تواند جامع باشد؟

- ۱ مصادیق بی‌ارتباط را دربرگیرد.
۲ تنها بخشی از مفهوم را پوشش دهد.
۳ مصادیق متعددی داشته باشد.
۴ افراد مفهوم اعمّ از دامنه‌ی شمول تعریف باشد.

۷

در کدام گزینه با یک تصور مواجه نیستیم؟

- ۱ آن قصر که با چرخ همی زد پهلو
 ۲ شهری که دوست می‌داشتم
 ۳ بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر
 ۴ آمده‌ام که سر نهم

۸

کدام توصیف در مورد دو مفهوم «دانش‌آموز و ایرانی» نادرست است؟

- ۱ دو مفهوم مصادیق مشترک دارند.
 ۲ دو مفهوم مصادیقی دارند که در دیگری وجود ندارد.
 ۳ یکی تمامی مصادیق دیگری را شامل می‌شود.
 ۴ دو مفهوم را می‌توان با دو دایره‌ای که یکدیگر را قطع می‌کنند نشان داد.

۹

کدام مغالطه در جملات زیر به کار برفته است؟

الف) «چرا لباس‌هایت را نمی‌شوئی؟ - چون دوباره کثیف می‌شود - خب دوباره بشور - مگر من برای رخت شستن به این دنیا آمده‌ام.»
 ب) «روباه به زاغ: به به چه قدر زیبایی / چه سری چه دمی عجب پایی / پر و بالت سیاه‌رنگ و قشنگ / نیست بالاتر از سیاهی رنگ
 ج) «اگر از کج‌فهمی و تنگ‌نظری مبرا باشیم، پذیرش سخن ایشان چند دشوار نیست.»

- ۱ مسموم کردن چاه
 ۲ بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی
 ۳ تله‌گذاری
 ۴ بار ارزشی کلمات

۱۰

دانش منطق نسبت به سایر علوم، مانند کدام‌یک از مثال‌های زیر است؟

- ۱ سوخت مناسب برای خودرو
 ۲ آب و نور برای رشد گیاه
 ۳ مصالح و مواد برای ساختمان
 ۴ تابلوهای راهنما برای مسافران در مترو

۱۱

کدام عبارت درباره‌ی حیطة کاربرد منطق دقیق‌تر است؟

- ۱ انسان در سراسر زندگی خود از آن استفاده می‌کند.
 ۲ افراد در محیط تحصیلی با آن سروکار دارند.
 ۳ برای بررسی میزان اعتبار استدلال‌ها به کار می‌رود.
 ۴ برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار می‌رود.

۱۲

کلی مشترک میان همه‌ی افراد یک ماهیت که جزء ماهیت باشد، کدام است؟

- ۱ فصل یا عرض خاص
 ۲ جنس یا عرض عام
 ۳ جنس یا فصل
 ۴ جنس یا عرض خاص

۱۳

با توجه به کاربردهای استدلال، به‌ترتیب هدف سه فن «خطابه»، «جدل» و «برهان» چیست؟

- ۱ غلبه بر دیگران - اقناع دیگران - درک حقیقت
 ۲ غلبه بر دیگران - درک حقیقت - اقناع دیگران
 ۳ اقناع دیگران - غلبه بر دیگران - درک حقیقت
 ۴ اقناع دیگران - درک حقیقت - غلبه بر دیگران

۱۴

وقتی شخصی تحت تأثیر چشم و همچشمی می‌گوید: باید هر جور شده هدیه گران‌قیمتی تهیه کنیم وگرنه آبرویمان می‌رود، چه نوع مغالطه‌ای را به‌کار برده است؟

- ۱ مغالطه مسموم کردن چاه
 ۲ مغالطه ایهام انعکاس
 ۳ مغالطه در اثر عوامل روانی
 ۴ مغالطه توسل به احساسات

۱۵ چرا در علم منطق وارد قواعد حرفی و نحوی نمی‌شویم؟

۱۶ ماهیت قضیه شرطی متصل عبارت است از

- ۱ رابطه میان مقدم و تالی
۲ وجود لفظ «اگر»
۳ جدایی میان دو طرف قضیه
۴ جایگاه مقدم و تالی

۱۷ «نشانه‌ای که باعث می‌شود دایره‌ی مصادیق مشخص شود» و «نشانه‌ای که باعث می‌شود موجه یا سالبه بودن قضیه مشخص شود» به ترتیب و می‌باشند که در مثال «هر آدمی گیاه‌خوار است» مصداق اولی و مصداق دومی می‌باشد.

- ۱ سور - نسبت - است - هر
۲ نسبت - سور - هر - است
۳ سور - کیف - هر - است
۴ کیف - سور - است - هر

۱۸ خطا در کدام مورد واقع می‌شود؟

- ۱ تصور
۲ فکر
۳ علم
۴ تصدیق

۱۹ در هر تعریفی باید از استفاده شود ولی از گاهی استفاده می‌شود و گاهی نمی‌شود.

- ۱ مفاهیم عام- مفاهیم جزئی
۲ مفاهیم جزئی- مفاهیم عام
۳ مفاهیم درونی- مفاهیم بیرونی
۴ مفاهیم بیرونی- مفاهیم بیرونی- مفاهیم درونی

۲۰ معرّف باید نسبت به معرّف باشد.

- ۱ روشن‌تر
۲ پیچیده‌تر
۳ عام‌تر
۴ بی‌ارتباط

۲۱ کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟
یک مفهوم کلی.....

- ۱ می‌تواند هیچ‌گاه به وجود نیاید.
۲ مفهومی ثابت در ذهن آدمی است.
۳ فرض افراد متعدد را شامل می‌شود.
۴ نمی‌تواند خیالی و وهمی باشد.

۲۲ مباحث علم منطق در تشریح اقسام است و هدف آن است.

- ۱ علم - جلوگیری از خطا
۲ تفکر - جلوگیری از خطا
۳ علم - آموزش روش اندیشیدن
۴ تفکر - آموزش روش اندیشیدن

۲۳ در قضیه‌ی زیر، نوع قضیه (حملی یا شرطی) را مشخص کنید و اجزای قضیه را بنویسید.
آهن و مس از فلزات پرمصرف هستند.

۲۴ قابلیت انطباق مفهوم بر مصادیق متعدّد و بر عکس، به ترتیب، و را رقم می‌زند که مثال آن به ترتیب،
..... و می‌باشد.

- ۱ کلی - جزئی - شکل - همه‌ی دانش‌آموزان این کلاس
۲ کلی - جزئی - همه‌ی دانش‌آموزان این کلاس - شکل
۳ جزئی - کلی - شکل - همه‌ی دانش‌آموزان این کلاس
۴ جزئی - کلی - همه‌ی دانش‌آموزان این کلاس - شکل

۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رابطه‌هایی که میان دو قضیه‌ی محصوره از مربع تقابل وجود دارد باید موضوع و محمول یکسان داشته باشند، ولی در سور یا نسبت و یا هر دو متفاوت باشند در این گزینه، موضوع و محمول دو قضیه یکی نیست.

۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی «نظم و نثر» تباین است، مانند رابطه‌ی «مثلث و مربع» و «طلا و مس». رابطه‌ی جانور و بی‌مهره، عموم و خصوص مطلق است.

۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های نادرست:
گزینه‌ی ۱: در صورتی که قضیه‌ی سوم صادق باشد، رابطه‌ی تباین بین «د» و «ج» برقرار است.
گزینه‌ی ۲: در صورتی که فقط یکی از دو قضیه‌ی اول برقرار باشد، بین این دو مفهوم رابطه‌ی عموم و خصوص مطلق برقرار است.
گزینه‌ی ۳: چنانچه بین «د» و «ج» هیچ‌یک از سه قضیه برقرار نباشد، رابطه‌ی بین آن دو عموم و خصوص من‌وجه است.

۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در یک طبقه‌بندی درست، بین مفاهیم موجود در یک طبقه باید رابطه‌ی تباین و بین هر طبقه از مفاهیم با مفاهیم زیرمجموعه‌ی خود در طبقه‌ی دیگر نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار باشد.
گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی از یک قضیه‌ی شرطی و یک قضیه‌ی حملی تشکیل می‌شود که قضیه‌ی دوم به قضیه‌ی اول استثنا وارد می‌کند. با این وصف، نتیجه‌ی قیاس استثنایی همواره یک قضیه‌ی حملی است.

۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این‌که افراد مفهوم اعمّ از (بیش‌تر از) دامنه‌ی شمول تعریف باشد، یعنی تعریف همه‌ی افراد یا مصادیق مفهوم را پوشش نمی‌دهد که یعنی جامع نیست. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: چنین تعریفی مانع نیست اما ممکن است جامع باشد.
گزینه‌ی ۲: برای مثال تعریف «انسان: حیوان» تنها بخشی از مفهوم انسان را دربر گرفته اما همه‌ی مصادیق آن را پوشش می‌دهد و جامع بودن مربوط به پوشش دادن همه‌ی مصادیق است، نه همه‌ی مفهوم.
گزینه‌ی ۳: تعریف جامع همه‌ی مصادیق را پوشش می‌دهد و تعدد مصادیق آن مفهوم تغییری ایجاد نمی‌کند.

۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تصدیق یک جمله‌ی خبری کامل است که در آن حکم و قضاوت وجود دارد تنها در گزینه‌ی ۴ با یک خبر کامل مواجه هستیم. سایر گزینه‌ها، خبر ناقص و بنابراین تصور هستند.

۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نسبت بین دانش‌آموز و ایرانی عموم و خصوص من‌وجه است، لذا دو مفهوم مصادیق مشترکی دارند (و با وجود این هریک مصادیقی دارد که در دیگری وجود ندارد).
گزینه‌ی ۳ مربوط به عموم و خصوص مطلق می‌باشد.

الف) مغالطه‌ی بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی است. در صورتی‌که با بزرگ‌نمایی و بدون ذکر دلیل، سعی در تأیید نظری داشته باشیم یا با کوچک‌نمایی و بدون ذکر دلیل سعی در مخفی کردن حقیقتی داشته باشیم، دچار «مغالطه‌ی بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی» شده‌ایم.

ب) مغالطه‌ی تله‌گذاری است. در این روش برخلاف مغالطه‌ی مسموم کردن چاه، ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به نظریه‌ای باطل یا معتقدان به آن نسبت می‌دهند و برای افراد تله می‌گذارند تا به سمت پذیرش آن گرایش پیدا کنند. در اصطلاح عامیانه به این روش «هندوانه زیر بغل کسی گذاشتن» می‌گویند.

ج) مغالطه‌ی مسموم کردن چاه است. در این روش فرد مغالطه‌گر بدون ذکر دلیل، تنها ویژگی‌های ناشایست و نامناسبی را به یک نظریه یا پیروان آن نسبت می‌دهد تا کسی جرئت نکند به آن نظر توجه کند یا آن را بپذیرد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانش منطق، ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌ها است. منظور مانند سیستم کنترل عمل می‌کند در مثال بالا همان‌طور که جهت کنترل و هدایت مسافران مترو از تابلو راهنما استفاده می‌کنیم، برای پرهیز از خطا در دانش‌های دیگر نیز از علم منطق به عنوان راهنما و سیستم کنترل بهره می‌بریم.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. انسان تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی یا بررسی میزان اعتبار استدلال‌ها از منطق استفاده نمی‌کند و قواعد منطقی اموری نیستند که تنها در محیط تحصیلی با آن‌ها سر و کار داشته باشیم بلکه انسان در سراسر زندگی خود از آن استفاده می‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. افراد یک ماهیت از حیث امور ذاتی، یعنی چیزهایی که جزء ماهیت است، مشترک هستند. ماهیت از دو جزء جنس و فصل تشکیل می‌شود. پس افراد هر ماهیت جنس و فصل یکسان دارند. مثلاً همه‌ی انسان‌ها هم در «حیوان بودن» و هم در «ناطق بودن» مثل هم هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هدف خطابه، «اقناع دیگران» است، هدف جدل، «غلبه بر دیگران» و هدف برهان، «درک حقیقت» می‌باشد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

چون علم منطق وابسته به زبان خاصی نیست.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قضیه شرطی متصل، نوعی رابطه میان مقدم و تالی برقرار است و اساساً ماهیت این قضیه همین رابطه است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نشانه‌ای که باعث می‌شود دایره‌ی مصادیق مشخص شود، سور نام دارد منظور از نشانه‌ای که موجه یا سالبه بودن قضیه را مشخص می‌کند، کیف یا نسبت می‌باشد. سور کلمه‌ای است که بیانگر کمیت قضیه و نسبت، بیانگر کیفیت آن است.

کمیت کیفیت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تفکر حرکت ذهن است برای کسب مجهول با استفاده از معلومات و ذهن گاهی در این حرکت خطا می‌کند. اما در علم، اعم از تصور یا تصدیق، خطا واقع نمی‌شود و آنچه که به خطا فهمیده شود، علم نامیده نمی‌شود.

۱۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در هر تعریف باید از مفاهیم درونی استفاده شود ولی گاهی از مفاهیم بیرونی استفاده می‌شود و گاهی نمی‌شود.

۲۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در تعریف باید از کلمات و مفاهیمی استفاده کنیم که برای مخاطب روشن باشد. به هیچ‌وجه نمی‌توانیم کلماتی را به‌کار ببریم که از آن‌چه قصد تعریفش را داریم (معرف) مبهم‌تر باشد.

۲۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمامی مفاهیم خیالی و وهمی از قبیل: دیو، ققنوس، اژدهای سه سر و ... مفاهیمی کلی هستند و هر چند در خارج وجود ندارند، اما فرض آن‌ها محال نیست.

۲۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین ویژگی انسان تفکر است و مباحث منطق هم در تشریح اقسام آن است. هدف منطق جلوگیری از خطای در تفکر است.

۲۳ حملی: آهن و مس (موضوع) / از فلزات پرمصرف (محمول)

۲۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قابلیت انطباق مفهوم بر مصادیق متعدد و برعکس، به‌ترتیب، کلی و جزئی را رقم می‌زند که مثال آن به ترتیب «شکل» و «همه‌ی دانش‌آموزان این کلاس» می‌باشد.

۲۵ در برهان لمّی از علّت به معلول پی می‌بریم (۰/۲۵) اما در برهان اتّی از معلول به علت (۰/۲۵)

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴

